

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان اصفهان

گروه آموزش پزشکی

پایان نامه جهت اخذ دکترای تخصصی

رشته آموزش پزشکی

شماره طرح: ۳۹۳۵۷۹

عنوان:

تبیین، آموزش و ارزشیابی تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی

استاد راهنما:

دکتر فریبا حقانی

استاد مشاور:

دکتر پیمان ادیبی

نگارش:

اطهر امید

تاریخ دفاع پایان نامه: اسفند ماه ۱۳۹۴

چکیده پایان نامه

تبیین، آموزش و ارزشیابی تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی

مقدمه: آموزش بالینی، بخش اساسی آموزش پزشکی است و استاد بالینی باید برای ایفای چنین نقشی توانمندی‌های لازم را کسب کند. در این راستا بر هوش هیجانی به عنوان یک توانمندی ضروری تأکید می‌شود. هدف از انجام این مطالعه تبیین، آموزش و ارزشیابی تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه در سال ۹۴-۱۳۹۳ در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام گردید. ابتدا با مرور کتابخانه‌ای اهمیت موضوع تبیین شد. سپس با مرور کتابخانه‌ای و مطالعه کیفی، شاخصه‌های تدریس بالینی مبتنی بر هوش هیجانی تبیین و ابزار سنجش آن تدوین گردید. در مرحله دوم کارگاه آموزشی تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی، طراحی گردید و در سه دوره اجرا گردید. ارزشیابی یکی از کارگاه‌ها با ۳۴ نفر شرکت‌کننده به روش سه‌سوسازی همزمان در یک مطالعه تک گروهی پیش‌آزمون-پس‌آزمون و یک مطالعه کیفی، در سه سطح اول کرک پاتریک انجام شد. در این مرحله از ابزار سنجش تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی، نظرسنجی و مصاحبه‌های انفرادی استفاده گردید. داده‌های کمی با روش‌های توصیفی، تی تست و آنالیز کوواریانس و داده‌های کیفی به روش تحلیل محتوا و با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA تحلیل شد. سپس با تشکیل گروه متمرکز و به روش تحلیل محتوای هدایت شده تجارب نمونه‌ای هدف‌مند از مشارکت‌کنندگان کارگاه‌ها در تدریس بالینی مبتنی بر هوش هیجانی توصیف گردید.

یافته‌ها: شاخصه‌های تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در ۴ حیطه و با ۱۸ توانمندی تعریف شد. از دیدگاه مشارکت‌کنندگان، آموزش این شاخصه‌ها باعث علاقه‌مند شدن آنها به استفاده از این توانمندی‌ها در تدریس شد. این مداخله باعث افزایش معنادار در توانمندی‌های خودآگاهی ($t=0.9, p=0.007$) و شخصی ($t=2.007, p=0.05$) از قبل به بعد از مداخله گردید. در توصیف تجارب اساتید، مدلی با ۵ مفهوم آماده شدن، ایجاد ارتباط، استمرار ارتباط، ارتقا پس از راند و مدیریت جو اجتماعی، ارائه شد.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که آموزش شاخصه‌های تدریس بالینی مبتنی بر هوش هیجانی می‌تواند در حیطه نگرش و شناخت تغییرات مطلوبی در اساتید ایجاد کند؛ اما برای تغییر در مهارت‌های اساتید، مداخلات طولانی‌تر باید اجرا گردد. بررسی تأثیر استفاده از مدل تدریس مبتنی بر هوش هیجانی در محیط‌های بالینی بر پیامدهای یادگیری و مراقبت بیمار پیشنهاد شد.

کلیدواژه‌ها: تدریس بالینی، تدریس مبتنی بر هوش هیجانی، پیامدهای یادگیری